

Iluliag

Föreningen Sverige-Grönlands medlemsblad

Nr 1/11

En vard för framtidsdrömmar, sid 4

Muséer förstärker Grönlands identitet, sid 8

Världens hårdaste skidtävling, sid 14

Utbildning och nytänkande ett måste

Många gamla stenar måste vältas och synas när Grönland nu blottlägger och marknadsför sina naturresurser i en värld där pengar alltför ofta går före miljöhänsyn och mänskliga rättigheter.

Olje- och gruvbolagen bankar på dörren, utländsk arbetskraft väntas strömma in i landet, korruptionen har ökat, den egna befolkningen saknar i mångt och mycket utbildning att möta de multinationella bolagens krav på kompetens och den låga utbildningsnivån stimulerar inte till nytänkande inom den del av näringslivet som ligger utanför råvarusektorn. Med risk förstås för ökat beroende av utländska bolag.

Vis av erfarenheterna från andra länder och framför allt från världens ursprungsbefolkningar höjs nu kraven framför allt från arbetstagarhåll på Grönland att noga se över konsekvenserna av de avtal som görs med olje- och gruvbolagen innan Grönland sätter dit sin underskrift. För att motverka den korrupktion som befaras uppstå i den växande anläggningssektorn etableras en antikorrupcionsenhet och Center for Arktisk Teknologi, ARTEK, har hållit ett seminarium som ska väcka upp slumrande nytänkande och kreativi-

tet och där centrets egna forskare bidragit med forskning som kan omsättas i fakturor på sikt. Mänskliga resurser som de gamla inuitfolken tvingades utveckla till mästerverk för att överhuvudtaget kunna överleva i den arktiska miljön.

Nu gäller det att överleva i en globaliserad värld som ställer varje invånare inför nya livsvillkor. Ett av dessa villkor handlar i hög grad om utbildning. Den grönländska folkskolan har stora brister både pedagogiskt och resursmässigt. Och gymnasieskolan lever inte upp till europeisk standard. Selvstyret har satt målet att alla elever ska kunna läsa, skriva, räkna och klara sig på tre språk och dessutom ha en bred facklig kompetens när de slutar skolan. Här ser man it-baserad undervisning som en stor potential men det behövs också strukturförändringar och ett krav på industrin att vara med och betala för forskning och utbildning. Vägen till höjd utbildningsstandard är lång, särskilt som det saknas 350 lärare, men på alla beslutsfattande nivåer vet man att utbildning är ett måste för framtiden om inte landets egna invånare ska sättas på undantag i sitt eget land.

Sylvia Hild

Iluliaq

En tidning från Föreningen Sverige-Grönland. www.sverige Gronland.com
Redaktionen består av:

Ordförande Sylvia Hild, Helgagatan 36 F, 118 58 Stockholm

Telefon: 070-303 96 30, e-post: sylvia.hild@comhem.se

Sekreterare: Joel Åsblom, tel: 08-740 68 78, e-post: asblom@rocketmail.com

Föreningens kassör är Mats Gullberg, tel: 08-660 91 79,

e-post: matsgullberg2003@yahoo.se

Eksperimentet – om ett statligt övergrepp

Årets filmfestival i Göteborg bjöd på många spännande filmer och en av dem var den mycket omtalade danska filmen Eksperimentet av Louise Frieberg som handlar om just ett försök, ett experiment med grönländska barn på 1950-talet.

22 noggrant utvalda barn skickades till Danmark för att skolas till danskar så att de vid hemkomsten till Grönland kunde agera förtrupp i den danska moderniseringen av Grönland.

Filmen tar vid just som 16 av barnen kommer tillbaka till Grönland där deras danskifiering ska fortsätta på barnhemmet med föreståndarinnan Gert som fått ansvaret för barnens fortsatta utbildning. Med orden ”jag är er nya mamma” börjar barnens nya liv i deras gamla hemland. Barnen skickas till skolan där det upptäcks att de ligger hopplöst efter i utbildningen och på grund av Gerts idealistiska föreställningar om toppresterande barn inskränks deras vardag till att bara bestå av studier.

Barnen har vid återkomsten tappat inte bara kontakten till sina familjer och sin kultur, men också sitt språk. De kan inte längre kommunicera med sina familjer. Vi tittare får på nära håll studera denna alienation och se hur mor och dotter försöker prata med varandra. Den starkaste repliken i filmen är när en flicka vänder sig till sin mamma med orden ”Jeg kan ikke forstå hvad du siger, mor” (Jag kan inte förstå vad du säger, mamma)

Eftersom jag och min kompis Inunnuaq var de enda grönländarna i biosalongen var vi kanske de som rördes mest av filmen men också de enda som fick

kväva våra skratt när föreståndarinnan trevande försökte kommunicera med barnens familjer.

I slutet på filmen kändes det lite som att regissören tappade den röda tråden och vi var fler som gick ganska undrande ur biosalongen och funderade över vad det var vi hade sett. Jag tycker att Eksperimentet är en bra filmatisering av ett statligt övergrepp på grönländska barn, samtidigt som filmen berättar en historia om kärlek och stolthet mitt i allt det hemska.

Red: filmen kan snart köpas på nätet. För er som bor i Stockholm kommer Föreningen med tillfälle att visa den på ett privat möte

Text: Maria Hjorth

Kulusuks unga väver framtdsdrömmar

Det är långt från öst till väst på Grönland. Det är inte bara inlandsisen som skiljer de två kusterna åt men också språk, kultur och verksamhet trots att Nuuk och Östkusten tillsammans utgör Grönlands största kommun.

År 2009 firade en av Östkustens mest kända bygder, Kulusuk, 100 års jubileum. Vilket bl a firades med utställningen 100-KULUSUK-100 gjord av bygdens barn. Nu har utställningen med stöd av NAPA kommit till Nuuk och kulturhuset Katuaq.

Från början var det en utomhusutställning som bestod av röda skyltar som satts upp i naturen runt Kulusuk. Skyltarna symboliserade barnens tankar om tre tidsperioder. Kulusuk för 100 år sedan då kyrkan byggdes, drömmar och önskingar om hur Kulusuk skulle bli om tio år och barnens uppfattning om sin egen situation jubileumsåret 2009.

– I Katuaq var uppgiften helt annorlunda, säger Annika Nilsson som är scenograf bakom utställningen. Vi har blivit tvungna att skapa ett porträtt som når längre än skyltarna och som fångar in hela jubileumssituationen. Nu är det en utställning som handlar om det som barnen gjorde i den workshop som hölls i samband med jubileumsveckan och om det liv de hade då.

Inte många västgrönländare har tagit den långa vägen över inlandsisen och sett Östgrönland som på många vis är en annan värld. De som har gjort det vet att Kulusuk är något speciellt. Å ena sidan en typisk bygd fångad i fångst- och fiskerinäringarna. Å andra sidan en bygd som

omfamnar världen utanför med stigande turism och fast förbindelse till både in-land och utland.

– I Katuaq har vi försökt skapa en port in till Kulusuk rent fysiskt så att folk går in över en gräns markerad med sten så att man känner att man går in i ett annat rum. På alla väggar i utställningen ler barnansikten mot åskådarna. De tänker, talar, tecknar, dansar och leker. Uttrycket är festligt och rymmer framtdsdrömmar om en simhall, höghus, en buss, ett tivoli och en dansskola. Men där finns också smärta. Alkohol, självmord och spel finns i många barns liv. En pojke i klass 5 illustrerar sitt framtidshopp med en teckning där en flygande man är på väg mot en hängd man. Under står det ”I framtiden vill jag vara en superman och hindra folk från att begå självmord”.

Vi måste hålla samman

På valplakat som barnen målat står det ”Kulusuk är en vacker plats – fler människor ska komma och bo här.

Det ska finnas fler saker i butiken så stannar folk. De vuxna skall ta bättre hand om barnen – de skall sluta upp med att dricka och spela. Vi måste hålla samman i Kulusuk.”

Annika säger att sådana små samfund finns överallt i världen. Men allt fler väljer att flytta till de stora städerna. Så även om det har sina fördelar att bo i en liten bygd krävs en helt annan utveckling och det är där man står idag. Det gamla livet fungerar inte längre men vilken riktning skall man välja i framtiden? Vad skall man göra för att överleva i de små bygderna?

I ”Look into the future” kan man titta in genom ett hål och på baksidan av en frysdörr se en diablidsshow där barn ler och transar, arbetar i datorer och sms:ar på sina mobiltelefoner.

En traditionell vard av sten avslutar utställningen (red. syns på Iluliaqs omslag). På toppen står en skylt som anger

att man ska lägga ett meddelande i varden. Redan på öppningsdagen stack det ut fullt vita lappar med hälsningar, kommentarer och framtidsönskningar. Varden är vägvisare ut från utställningen men också gömsle för ett helt nytt porträtt för västgrönländarna att uppleva.

Katja Nyborg, NAPA

Nordens Institut i Grönland

Inrymt i Kulturhuset Katuaq i Nuuk ligger NAPA – Nordens Institut i Grönland. NAPA är en kulturinstitution under Nordisk Ministerråd och öppnades officiellt 1987. NAPA är en förkortning av Nunani Avannarlerni Piorsarsimass-utsikkut Attaveqaat. Det kan översättas till ”förbindelselänken mellan kulturen i de nordiska länderna. Man kan alltså se NAPA som Nordens bro till Grönland och landets rika kulturliv. Likaledes är NAPA de grönländska kulturarbetarnas bro till övriga Norden och hela det stora nätverk av möjligheter som ligger där.

NAPA:s uppgift som fond är att vara

med och utveckla, stödja och stimulera det grönländska kulturlivet med tyngdpunkt på barn- och ungdomskultur. Vi ingår också gärna i nationella och internationella samarbetsrelationer med relevanta partners både som nätverk och som producent, säger Katja Nyborg, kommunikationsmedarbetare på NAPA.

Men till NAPA:s uppgifter hör också att samarbeta och informera om Nordens övriga fonder, bl a Kulturkontakt Nord, NordPlus och barn- och ungdomsportalen Valhalla.

Vill du veta mer om NAPA gå in på www.napa.gl

Nordvästpassagen

inte så lönsam

Många har sett stora ekonomiska fördelar med en isfri Nordvästpassage, inte minst Kina.

Men nu har EU:s undersökning om transportmöjligheterna i arktiska farvatten kommit med nedslående uppgifter. I undersökningen avskrivs nästan helt en kommersiellt lönsam route genom kanadensiska farvatten och alternativet norr om Ryssland, den så kallade Nordostpassagen, kan möjligen bli intressant på sommaren.

Solstenen visade rätt

”Det var mulet och snöade starkt. Kungen lät någon se ut och ingenstans var himlen molnfri. Då bad han Sigurd tala om var solen fanns någonstans och han, Sigurd, talade om det och då tog kungen solstenen och höll upp den och han vred tills den strålade och fann att det var som Sigurd sagt”.

Sålunda berättar Snorre Sturlasson i en av sagorna om Olav den Helige.

Och här har nutida forskare anat att vikingarna på sina färder över ett molntungt Nordatlanten i likhet med t ex fåglarna kunde navigera med hjälp av solljusets polarisering. Redan på 60-talet började man intressera sig för polariserande mineral, så kallade solstenar. Mineral som

finns både på Island och Grönland, t ex turmalin.

Under en av turerna med isbrytaren Oden har man testat solstenen i fältförsök. Och den visade sig fungera. När himlen var delvis täckt av moln kunde man med lätthet se ljusets polarisering och med den som hjälp fastställa solens läge. Under dagar med dimma och molntäthet var det dock värre. Så frågan kvarstår om vikingarna kunde använda solstenen i alla lägen.

Nive är het

Den grönländska sångerskan Nive Nielsen har nominerats till Nordiska Rådets musikpris.

Temat för årets pris är ”en individuell musiker, som har förnyat musiken med improvisation som ett bärande element och vars insats är medskapande och viktig för formen, klangen och sammanhangen i det musikaliska uttrycket.”

De nominerade presenteras med ljudklipp på www.musikpris.org

Invandringen ökar

Grönlands Statistik visar att antalet utländska medborgare i Grönland stigit från 502 till 811 de senaste fem åren.

Ett bekymmer då arbetslösheten stigit i storkommunerna. Jess G. Berthelsen, ledare för SIK, Grönlands arbetstagarorganisation, är kritisk till att storkommu-

nera godkänner att vissa företag hämtar arbetskraft utifrån när man har lokal utbildad arbetskraft som är arbetslös. Men han motsägs av ansvarig i Kommunearbik Sermersooq som menar att det mest rör sig om arbeten i servicesektorn där inhemska inte vill arbeta. En del arbetslösa har också så stora sociala problem att de inte kan sköta ett arbete även om de är utbildade.

Flyghaveri i Nuuk

För första gången har ett flyg havererat i Nuuks Lufthavn.

Ett två-motors Dash-8-flyg från Air Iceland havererade under en våldsam landning. Det var en svaghet i landningsstället som ledde till haveriet enligt piloterna och inte som man först trott den kraftiga blåsten. Piloterna hade i stort sett kontroll över planet innan det stoppade.

Grönländsk roman

Grönland har i år nominerat Kristian Olsen Aaju till Nordiska Rådets litteraturpris med romanen Det taturerade budskapet eller Kakiorneqaqatiit.

Unik musikteater i Katuaq

Den världsberömde schweiziske regissören Christoph Marthaler har fått en rad europeiska musikinstitutioner att gå samman i skapandet av en musikteaterföreställning som tar Grönland som utgångspunkt.

Titeln Plus Minus Nul anspelar på Grönlands situation som en symbol för den globala uppvärmningen. Ett Grönland där skillnaden mellan plus och minus kan betyda skillnaden mellan liv och död. Hur ställer man om sig socialt och politiskt när hela ens livsgrund smälter.

Regissören kommer till Grönland med en egen grupp europeiska skådespelare och tillsammans med den grönländska skådespelerskan Nukaaka Coster-Waldau och trumsångerskan Kassaaluk Qaavigaq skall man skapa en föreställning där Grönlands myter och traditioner utgör bakgrunden till ett möte mellan livserfarenheter och drömmar om framtiden. Föreställningen har premiär den 27 april och skall senare på turné till en lång rad huvudstäder och teaterfestivaler.

Grönlands Konst i

ny upplaga

Boken Grönlands Kunst av Bodil Kaalund har nu kommit ut i en tredje upplaga.

Den har fått ett helt nytt kapitel om samtidskonst som bl a tar upp konstnärer som Anne-Birthe Hove, Pia Arqe, Inuk Silis Höegh och Julie Edel Hardenberg.

Boken följer konstens väg genom 4000 år. Prins Henrik som samlar på grönländsk konst har dedikerat boken. Medan förmannen för Selvstyret Kupik Kleist skriver i förordet att konsten fortfarande spelar en formgivande roll i uppbyggnaden av det självstyrande Grönland. Med det här vackra verket får det grönländska folket åter en verkligt vacker gåva.

Muséerna viktiga för Grönlands identitet

I oktober förra året gjorde ordföranden i Samfundet Sverige-Island Nanna Stefania Hermansson en studieresa till Nuuk för att titta på museiverksamheten inom ramen för projektet Muséer i Norden. Här nedan kan du läsa om hennes intryck av Grönlands huvudstad som mötte henne med ett milt höstväder.

I det stora planet Airbus från Air Greenland på väg från Köpenhamn till Kangerlussuaq/Søndre Strømfjord hade jag turen att hamna bredvid en ung man som kom direkt från FN:s förberedande klimatmöte i Kina.

Han hade sett mängder med byggkranar där, men sade att jag skulle inte bli förvånad över att se dem också i Nuuk. Mannen satt med sin dator och förberedde ett möte i universitetets styrelse. Han leder utrikesavdelningen, är själv välutbildad och nämnde att de unga strömmar till skolorna som aldrig förr. Många utifrån är intresserade av Grönlands naturtillgångar, turismen ökar och fisket pågår. Blocktillskottet från Danmark täcker 55 procent av landets budget. Det fanns mycket framtidshopp i det han berättade.

I strålände sol landade vi i Kangerlussuaq där jag passerat i april 2002. Nu för jag vidare med ett splitternytt litet Dashplan till Nuuk och landade efter sex timmars flygning totalt och fyra timmars tidsskillnad. Nuuk betyder näs och näset töjer sig med sina höjdryggar mot sydväst ut i många vikar. Flygplatsen ligger utanför bebyggelsen och nya områden skjuter upp i närheten.

Det var varmt på min första dag i Nuuk och jag gick från Sømandshjemmet vid Atlanthavnen upp mot centrum utan kapp men vände snart och hämtade den. Det borde ligga snö i oktober men hade nyligen varit 20 grader varmt. Stadens kännemärke, det höga fjället Sermitsiaq, var dock vitt.

Mumierna en upplevelse

Mitt i centrum böljar träfasaden som täcker Katuaq, Grönlands kulturhus, där också Nordens Institut har sitt kontor.

Nere vid Nuukfjorden ligger Kolonihavnen där Hans Egede slog sig ner 1728. Det är ett fint område med många gamla byggnader och där finns också Nationalmuséet. Att i tystnaden inne på muséet möta mumierna från 1475, som hittats på en klipphylla i Ummannaqfjorden, var omtumlande. Det var också fascinerande att se trästommen till en stor kvinnobåt som legat på stranden i 500 år. Museet har en mängd fantastiska föremål både förhistoriska och från senare tid. Från nordbotiden finns t ex medeltida modekläder som hittats i Herjolvsnes.

Hans Egedes hus används till representation medan han själv står staty på en bergsknalle. En tävling om hur kulturområdet bäst skall användas höll just på att avgöras. På klippan i söder med utsikt över fjorden är det tänkt att det planerade Nationalgalleriet skall placeras.

När jag tittade in i Självstyrets plenisal pågick en debatt om danskans och grönländskans ställning i politiken. Framför Landstingets byggnad protesterade fiskare och fångstmän mot årets fångstkvoter som redan var förbrukade.

Grönlands apostel Hans Egede står staty i Nuuk.
Foto: Maria Hjorth

Syftet med min resa var att sätta upp den av mig och Sören Hallgren sammanställda utställningen Havsfiske – sex turer på Nordatlanten med Maria Olsens fotografier. De skildrar olika slags fiske på Färöarna, Grönland, Island och Shetland vintern 2005-2006. Utställningen har kunnat förverkligas med stöd av Nordisk Kulturfond bl a. Det blev ett roligt arbete tillsammans med muséets vaktmästare. Den 14 oktober öppnades utställningen i närvaro av borgmästaren som är särskilt intresserad av de nordiska huvudstädernas kultursamarbete.

Femton muséer

Ett annat syfte med min resa var att försöka få en uppfattning om de grönländska muséerna inför en kurs om muséer i Norden vid Islands universitet.

Nationalmuséet började som Grönlands Landsmuseum 1968 och då bildades också några andra muséer. Med Hjemmestyret fick muséerna uppgiften att stärka den grönländska identiteten.

Landsmuseum och Landsarkivet förenades till Nationalmuseum 1991. I alla kommuner fanns museiföreningar och kulturhistoriska muséer etablerades på orter som Qaqortoq, Sisimiut, Ilulissat och Upernavik. Idag är det omkring 15 stycken.

Många arkeologiska undersökningar har gjorts och från nationalmuseum i Köpenhamn återfördes en mängd grönländska föremål 1984-2000 och så även arkivalier. På Grönlands Universitet ges kurser i museikunskap.

I Nuuk finns ett kommunalt konstmuseum som bygger på en privat donation. Utställningen domineras av den danske målaren Emanuel Petersens bilder från förra hälften av 1900-talet. Där finns också nutida konst och konsthantverk. En samling särpräglade små figurer i ben och sten. Jag fäste mig särskilt vid en kvinna som sitter vid sin dator, en liten figur gjord i olika stenarter. Kommunen ansvarar också för Bymuseum, den målade prästen Sven Lynges hus. Ett av hans många barn var konstnären Hans Lyng.

Hela veckan i Nuuk var det stiltje med skönt promenadväder. På Sömandshjemet där jag bodde var det mycket folk och tillgång till danska tidningar som trycktes på stället. Jag gick en tur på en stig runt berget Lille Malene, växternas höstfärger lyste mellan stenarna och molnslöjor svepte över Sermitsiaq. Vid Kolonihavnen satt folk på söndagen och drack kaffelatte och på fjorden fräste fritidbåtar, skotten smällde och små isberg gled ut mot väster.

Det var roligt att möta så många öppna människor, redo att berätta för mig som var utomstående. Med beundran tänker jag på de få som bär ansvaret för att lotsa det lilla samhället framåt och samtidigt värna om den egna identiteten och miljön.

Nanna Stefania Hermansson

Grönland fyra grader varmare

2010 var medeltemperaturen på Grönland 4 grader högre än normalt. Något som förlängde den årliga smältperioden med 50 dagar. Glaciärisarna smälte bort med rekordfart. Men även andra klimatrelaterade rekord satte sina spår i miljön.

Flödet av smältvatten och förlusten av glaciäris var mycket större än vanligt och antalet dagar då istäcket låg bart utan skyddande snö var också fler än normalt.

En tredje faktor i uppvärmningen av Arktis är nu klarlagd. Golfströmmen, som står för värmetransporten till Arktis, är varmare än någonsin tidigare. En unik situation, menar forskarna. De senaste tvåtusen åren har temperaturen i vattnet utanför Svalbard varit relativt stabil och först de senaste trettio åren har en upp-

värmning påbörjats. Allt fler belägg finns nu för att det inte handlar om naturliga variationer.

Ett varmare Arktis kan också leda till att Sverige får fler kalla vintrar. Det finns modeller som pekar på ett sådant samband.

Den amerikanska marinen tror att Arktis blir isfritt under en sommarmånad om ca 25 år. Då öppnar sig ett hav som är fem gånger större än Medelhavet. Och sjövägen från Japan och Kina till norra Europa kan halveras. Man förbereder sig på att havsnivån kommer att höjas med en meter. En effekt blir då surare vatten och kraftigt minskad tillgång på fisk. En annan konsekvens blir stora folkomflyttningar och torka på många håll i världen.

Grönländsk sjökabel sänker internetpriser

Två år efter att Grönland fick en fast internetförbindelse via en sjökabel till både Kanada och Island kommer den första större pris-sänkningen på nätrafiken.

Tele Greenland satsning på den fiberoptiska kabeldragningen Greenland Connect innebar en miljardinvestering, något som befolkningen har fått vara med att betala.

Det innebär att man visserligen fått en av världens snabbaste internetförbindelser men samtidigt relativt höga priser. Nu under våren genomför Tele Greenland prissänkningar med upp till 73 procent samtidigt som hastigheten ökas med 50 procent. De lägsta priserna får kunder som bor närmast knutpunkten till sjökabeln, det vill säga boende i Nuuk och Qaqortoq. Som prisexempel kan nämnas att abonnemangsformen bredband medium kostar tusen danska kro-

nor per månad inklusive 15 gigabyte och nedladdningshastigheter på 2 megabit per sekund. I övriga städer får man fortfarande betala extra per megabyte som laddas ner, exempelvis 20 öre per MB vid en månadskostnad på 600 kronor.

Ett skäl till att Tele Greenland tvingats sänka priserna är att myndigheterna beslutat att luckra upp det gamla monopollet och tillåta flera konkurrerande företag att erbjuda internet. Redan har Nuuk Skyenet fått tillstånd att operera i huvudstaden Nuuk samt i Sisimiut och Ilulissat.

Svenskimån Maria ny i styrelsen

På Föreningen Sverige-Grönlands årsmöte den 13 mars kunde vi glädja oss åt en ny styrelsemedlem, Maria Hjorth i Göteborg. Hon ersätter Kristina Thyberg-Gustafsson. Här nedan är Marias egna ord.

Jag är svenskimå, det vill säga hälften svensk och hälften eskimå. Jag vet att det är politiskt korrekt att säga inuit men eftersom eskimo är det ord som används internationellt så gör jag det också. Då behöver jag inte förklara var jag kommer ifrån.

Min mamma är grönländsk, född och uppvuxen i Nuuk medan min pappa är en mas som flydde Dalarna som ung. De träffades i Maamorilikgruvan där båda jobbade. Kärleken spirade och efter några års äventyr ute i vida världen föddes jag. En liten mörkhårig unge som fick namnet Maria och en adress i Skåne. När jag var fem år flyttade min mamma och jag till Grönland där jag fick en låtsaspappa och en låtsasbror. Elva år gammal flyttade jag tillbaka till Sverige och Nyköping.

I min ungdom var jag aktiv inom scouterna, jobbade extra och åkte hem till Nuuk på somrarna, skötte mina studier. Som artonåring flyttade jag till Göteborg och började plugga till geograf. Om två månader är jag färdigutbildad. Vad som kommer efter det vet jag inte riktigt ännu.

Jag har hunnit fylla 21 år och hinner inte med scouterna. Nu är det studera på mer än heltid, två extrajobb, träning, resor och min blogg. På bloggen som finns på www.myaraq.blogg.se skriver jag mina funderingar över vardagen men också om Grönland (under kategorin "lite grönländskt")

Maria Hjorth

Mineralprojekten bör utvärderas opartiskt

ICC (Inuit Circumpolar Conference) uppmanar Grönlands Landstyre (Nalalakkersuisut) att utse ett opartiskt expertråd som utvärderar de gruvprojekt som ligger i stöpsleven.

Rådet ska säkra att medborgarna får en garanti för att alla konsekvenser av gruvprojekten belyses. Samt att ansvariga politiker och tjänstemän inte bara fokuserar på de positiva effekterna som t ex arbetstillfällen och intäkter till landskassan. Det handlar lika mycket om att belysa de miljömässiga, sociala och kulturella konsekvenserna då man av erfarenhet vet att även små projekt kan få drastiska konsekvenser på det lokala planet. Och när det gäller megaprojekt så kan de resultera i att den lokala befolkningen blir en minoritet i sitt eget territorium.

I de fall expertkompetens saknas i Grönland bör man enligt ICC vända sig till Danmark för expertråd.

Korruption nej tack

Världens största frivilliga organisation mot korruption, Transparency International, har fått en ny nationell underavdelning i Grönland, en s k Chapter.

Avdelningen skall fungera som kritisk observatör vad beträffar oetisk affärsverksamhet, korruption och nepotism och när så behövs föra dialog med den offentliga sektorn. Grönland står inför en stor förändring av ekonomisektorn bl a till följd av de kommande aktiviteterna inom råstoffssektorn. Och inom anläggningssektorn är riskerna stora visar internationella erfarenheter enligt TI. Till syvende och sist handlar det om att ekonomisk tillväxt skall komma hela befolkningen till godo. FN menar att korruption är det största hindret för ekonomisk tillväxt.

Oljehamn i Nuuk

Det skotska oljebolaget Cairn som förra sommaren provborrade efter olja i Diskobukten fortsätter i sommar sin jakt på olja.

Fyra provborrningar tänker bolagets dotterbolag Capricorn göra. Möjligen två till tre borringar på Mittgrönland och en till två på Nordgrönland. Nuuk och Aasiaat har pekats ut som lämpliga oljehamnar. Tillsammans med en flotta på 12 förråds- och beredskapsfartyg skall två borrfartyg som lånas in från Norge genomföra borringarna från juni till september.

Cairn har efterlyst grönländska företag som skall serva med bl a packhus, lastbilstransporter och hotellrum.

Grönländska föreningar i Danmark

INUIT är den överordnade organisationen för alla grönländska föreningar i Danmark.

Syftet är att ombesörja att de grönländska traditionerna hålls i hävd och att stödja de enskilda föreningarna att bli mer självgående. Inom ramen för detta så arrangerar INUIT varje år sångkampen Tusariarlinngooq med tävling i flera olika kategorier sång, Inuits julhälsning till Grönland som också sänds i KNR-TV.

Inuit stiftades 1974 och har idag 22 föreningar anslutna, de flesta från Jylland. Antalet personmedlemmar är i dagsläget ca 2000.

Grönlands ansikte utåt har fått make-over

Grönlands Turist- och Erhvervsråd har gett sin hemsida Greenland.com ett ordentligt ansiktslyft.

När man klickar in sig på sidan blir man nästan överfallen av intryck som lovar äventyr och naturupplevelser utöver det vanliga. Både foton och videosekvenser visar det mesta från norrsken till hundslädturer och matupplevelser. Allt i hög upplösning och upplagt så att en grönländssugen turist lätt kan målinrikta sin sökning efter säsong, intressen,

region m m. Den nya hemsidan använder interaktiva kartor från Google maps.

Greenland.com är ett led i Turist- og Erhvervsrådets nya brandingstrategi Pioneering nation. Man vill skapa större internationell uppmärksamhet på det moderna och mångfaldiga Grönland där de olika regionerna representerar något unikt.

Billigare flyg till Nuuk

Air Greenland möter konkurrensen och sänker priserna på alla resor mellan Nuuk och Köpenhamn.

Både flexibla och restriktiva biljetter blir 10-30 procent billigare. Resande till andra destinationer måste vänta men bolaget har i vinter erbjudit extra platser i den lägsta prisklassen för att ge folk bättre råd att komma till konfirmationer och liknande. I första hand vill Air Greenland koncentrera sig på den linje där konkurrensen är hårdast.

Prisnedsättningen kan göras tack vare en lång rad besparingsåtgärder. Bland annat har man bytt ut flygflottan med infasning av Dash-8.

Världens tuffast skidtävling

Vasaloppet brukar ibland framställas som det tuffaste en skidåkare kan ge sig i kast med. Men detta nio mil långa lopp är en baggis för de riktigt hårda som varje år avklarar 16 mil under grönländska Arctic Circle Race.

Under tre dagar i april genomförs det lopp som med alla mått mänt måste anses vara världens hårdaste. Till Arctic Circle Race kommer bara de som tycker att Vasaloppet är för mjäkigt och under de 15 år som loppet genomförts är det faktiskt ganska många svenskar som ställt upp.

Bland dessa märks Åsa Backman, Hanna Falkeström, Patrik Hågström, Pär-Eric Karlsson, Stefan Lindgren och Kristian Kristoffersen som 2009 kom på femte plats.

2005 var det dock två svenskar i toppen; Anders Södergren som klarade de 16 mil på tiden 8:47 och vann hela loppet

samt Oskar Svärd på nio timmar jämnt. Även 2000 var det mycket blågult då vinnaren blev Staffan Larsson som avklarade loppet på 8:22 medan Mattias Svahn blev trea på tiden 8:38. Staffan Larsson blev bäste åkaren redan året före och hade då tiden 8:33.

Men det är snarare regel än undantag att lopp av detta slag kan dra ut rejält på tiden. Joel Karlsson deltog i tävlingen 2009 och hamnade på plats 34 med en sluttid på 14:05:07

Han tycks dock ha varit mycket nöjd med sin tripp på Grönland enligt den reseberättelse som han gjorde på utsidan. se efter hemkomsten. Joel Karlsson berättar att den sammanlagda stigningen som gjordes första dagen var 2300 meter vilket var en bidragande orsak till att bara 75 av de 122 startande lyckades genomföra banan första dagen. ”Det var hårdare än jag någonsin kunnat föreställa

Arctic Circle Race genomförs i ett område kring Sisimiut på en 16 mil lång sträcka.

mig och uppe på det så var det på grund av stormvädret dagen innan start så pass kärv snö att det kändes som om jag åkte med stighudar!” Den branta terrängen innebär att man ofta fick saxa upp för backarna och ibland gå utför. ”Det var den första tävlingen jag någonsin sett där de har en regel som tvingar åkarna att ta av sig skidorna och gå ned för en backe på grund av att den är för brant och farlig att åka utför.”

Till de verkliga veteranerna i detta lopp hör norsk-grönländska Øystein Slette-mark som vunnit flera gånger och dessutom tävlat i skidåkning och skidskytte för både Danmark och Grönland under såväl OS som VM. Hans grönländska fru Uiloq är för övrigt Grönlands duktigaste skidskytt.

Fler utmaningar

Utöver Arctic Circle Race bjuder Grönland även på Greenland Adventure Race och Arctic Team Challenge där det ingår såväl klättring, maraton, mountainbike,

glaciärvandring och kajaktävlingar.

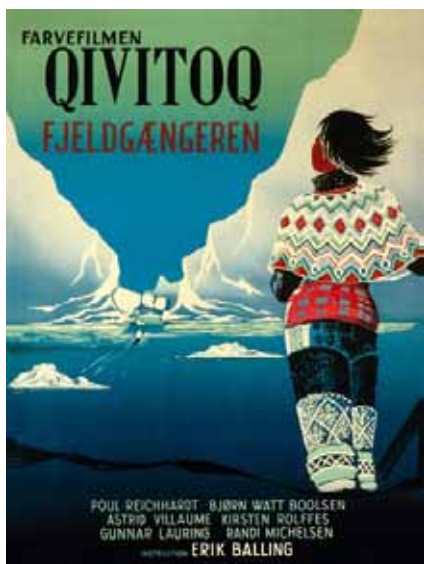
Därtill går det även att tävla i VM i isgolf samt i hajfiske (!) under Arctic Shark Challenge. Varje år arrangeras också grönländsmästerskapet i kajak där även utlänningar kan delta.

Mer om Arctic Circle Race finns att läsa på www.acr.gl.

Joel Åsblom

Sista sidan...

Qivitoq kan nu köpas

I vart fjärde grönländskt hem finns idag en dvd-kopia på nordisk Films Qivitoq-fjeldgænger som spelades in i Iulissat och bygderna däromkring år 1956 av ett danskt filmteam.

Filmen gjorde den gången succé och var den första danska film som nominerades till en Oscar. Nu har den efter två års arbete restaurerats till nutida visningskvalitet.

På föreningen Sverige-Grönlands årsmöte visade vi Qivitoq och den motogs med både entusiasm och tacksamhet. Inspelningsmiljöerna är autentiska och ger en danskfärgad syn på bygdelivet under kolonitiden vilket gör den till ett intressant tidsdokument utöver den dramatiska historien. De grönländska huvudrollerna spelades av Niels Platou och Dorthe Reimer. Filmen kan beställas på cdon.com

Fyra barn från

Kulusuk till Sverige

Elisabeth Härenstam har som tidigare berättats skrivit en bok byggd på den gamla inuitmyten om Havets Mor.

Boken har illustrerats av barn i Kulusuk på Östgrönland. Nu hoppas vi att barnen och deras lärarinna Anne Mette Holm själva ska kunna komma till Bokmässan i Göteborg i slutet av september för att presentera boken.

I samband med Göteborgsbesöket räknar vi med att barnen även ska göra en avstickare till Stockholm i några dagar för att besöka svenska skolbarn.

Kulturnatt i Köpenhamn

Den 14 oktober är det dags för Kulturnatten i Köpenhamn.

Föreningen Sverige-Grönland har beslutat att tillsammans med de övriga västnordiska föreningarna i Sverige och Finland tillsammans uppleva detta bräddfyllda kulturevenemang.

Vi kommer att i nästa nummer av Iluliaq meddela tid och mötesplats i Köpenhamn. Tanken är att var och en bokar sitt boende och sin resa och att vi sammanstrålar på en plats ett visst tidslag.

Ett förslag till billigt och bra hotell är det färöiska sjömanshemmet Hotel Bethel i Nyhavn. Grönländarnas Hus kommer att bjuda på ett stort program under kvällen och natten och i Färöarnas Hus blir det kvaddans på natten bl a.

Nordiska Kulturfonden kommer också att ha ett omfattande program utöver allt det som staden bjuder på.